

Regeringskansliet
s.remissvar@regeringskansliet.se

En statlig ordning med brottsförebyggande åtgärder för barn och unga (SOU 2024:30)

Er beteckning: S2024/00978

Länsstyrelsen Västra Götaland yttrar sig över utredningen En statlig ordning med brottsförebyggande åtgärder för barn och unga (SOU 2024:30).

Sammanfattning

Länsstyrelsen avstyrker de förslag som framförs i utredningen om att inrätta en ny statlig ordning med brottsförebyggande åtgärder. Länsstyrelsen ställer sig dock positiv till delar av utredningen som är möjliga att utveckla inom socialnämndernas regi.

- Länsstyrelsen ser gärna att frågan om en samlad metodförvaltning utreds och lyfter förslag om uppdrag där länsstyrelserna ansvarar för att tillgängliggöra, kvalitetssäkra och följa upp metoder över tid.
- Länsstyrelsen menar att inrättandet av en ny myndighet mot ungdomskriminalitet (MUK) riskerar att försvåra socialtjänstens arbete utifrån den nya socialtjänstlagen.
- Länsstyrelsen är enig utredningen om att länsstyrelserna inte är lämplig statlig huvudman att svara för beredning och uppföljning av de beslut som är tänkta att fattas i MUK.
- Länsstyrelsen ser positivt på möjligheten att besluta om kravställda insatser och åtgärder, men menar att det är klokt att invänta förslagen i utredningen (S 2022:D).
- Länsstyrelsen anser att det finns ett behov av att ytterligare utreda om länsstyrelserna är en lämplig aktör att lämna förslag till ledamöter och ersättare från den kommunala nivån till de regionala beslutsorganen.

- Länsstyrelsen är enig utredningen om att regeringen bör utse en särskild utredare med uppdrag att komplettera utredningens förslag i nödvändiga delar.

4.9 Metoder för att bedöma risk för brottslighet

Flera av de evidensbaserade metoder som presenteras av Socialstyrelsen saknar ett långsiktigt förvaltarskap i Sverige och en del av metoderna innebär stora kostnader kopplat till utbildning och användning över tid. Länsstyrelsen ser gärna att frågan om en samlad metodförvaltning utreds vilket skulle ge mer likvärdiga förutsättningar för kommunerna. Förslagsvis skulle länsstyrelserna kunna ansvara för att tillgängliggöra, kvalitetssäkra och följa upp metoder över tid. Uppdraget skulle innebära en förstärkning av kopplingen mellan nationell och lokal nivå samt utgöra en logisk förlängning till arbetet med inrättandet av en samverkansstruktur för ett sammanhållet arbete med barn och unga som riskerar att begå eller begå grova brott (Ju2023/02529).

7.4 Utmaningar med ett system liknande det danska i Sverige

Länsstyrelsen menar att det är klokt att invänta utfallet av det förslag om ny socialtjänstlag (SOU 2020:47) och den kompletterande promemorian som tydliggör socialtjänstens brottsförebyggande ansvar (S2023/03181). I den nya socialtjänstlagen föreslås bland annat att socialnämnden få ett nytt åtagande att planera sina insatser för enskilda inom statliga verksamhetsområden, och då särskilt beakta behovet av tidiga och förebyggande insatser. Länsstyrelsen framhåller att det finns betydande risk för att en ordning där MUK föreslås besluta om insatser skulle försvåra socialnämndens arbete. Även det skyndsamhetskrav kopplat till handläggning av ärenden som utreds i MUK bedöms utgöra ett hinder i socialnämndens egen planering av insatser, vilket kan leda till undanträngningseffekter i andra ärenden där barn riskerar att fara illa.

8.4.2 Analys av befintliga myndigheter

Länsstyrelsen ställer sig bakom bedömningen att länsstyrelserna inte är lämplig statlig huvudman att svara för beredning och uppföljning av de beslut som är tänkta att fattas i MUK. Det brottsförebyggande arbetet som bedrivs inom länsstyrelsernas regi

är främst på en strategisk nivå och det saknas erfarenhet av individuellt stöd till barn och unga i brottsförebyggande syfte.

9.4.3 Krav

Länsstyrelsen ser positivt på möjligheten att en handlingsplan ska kunna innehålla kravställda insatser och åtgärder som syftar till att förebygga att barnet eller den unge begår brott eller på annat sätt utvecklas ogynnsamt. Länsstyrelsen menar dock att det är klokt att invänta förslagen i utredningen om öppna insatser utan samtycke till vårdnadshavare och fler tidiga insatser till barn och unga (S 2022:D) där förutsättningarna för en sådan kravställning troligtvis föreslås omfattas av socialnämndens mandat.

11.2.2 Regionala beslutsorgan

Länsstyrelsen anser att det finns ett behov av att ytterligare utreda om länsstyrelserna kan vara en lämplig aktör att lämna förslag till ledamöter och ersättare från den kommunala nivån till de regionala beslutsorganen och framhåller vikten av att förtydliga utformningen av och förutsättningarna för ett sådant uppdrag.

11.3 Genomförande av reformen

I händelse av att regeringen beslutar att gå vidare med förslagen i utredningen ställer sig Länsstyrelsen bakom förslaget att regeringen ska utse en särskild utredare med uppdrag att komplettera utredningens förslag i nödvändiga delar. Länsstyrelsen betonar vikten av att inhämta ett tydligt barnrättsperspektiv och noterar att det saknas en mer djupgående analys i utredningen kring vilka konsekvenser, risker och fördelar, varje förslag i praktiken kan få för barn. Det har inte heller gjorts någon bedömning kring huruvida förslagen kan innebära risk för diskriminering av vissa grupper av barn och vilka överväganden som har gjorts i detta utifrån prövning av barns bästa.

De som medverkat i beslutet

Beslutet har fattats av länsöverdirektören Jörgen Peters med samordnaren Emelie Petersson som föredragande. I den slutliga handläggningen har också enhetschefen Annika Lidström medverkat.

Denna handling har godkänts digitalt och saknar därför namnunderskrift.